

Toegankelijke samenvatting: Discriminatie doorbreken

Waar ging het onderzoek over?

Veel mensen in Nederland worden anders behandeld om wie ze zijn. Zij hebben te maken met discriminatie en racisme. Bijvoorbeeld vanwege hun huidskleur, seksualiteit of geloof. Dat heeft grote gevolgen. Mensen voelen zich bijvoorbeeld onveilig. Of ze hebben het gevoel dat ze er niet bij horen. Dat kan ervoor zorgen dat ze minder vertrouwen hebben in andere mensen en in de overheid. Dat moet anders!

Daarom heeft de Tweede Kamer ervoor gezorgd dat de Staatscommissie tegen Discriminatie en Racisme is opgericht. De staatscommissie heeft 4 jaar lang onderzoek gedaan naar discriminatie en racisme in heel Nederland. Dus in Europees Nederland en in Caribisch Nederland. Er is ook onderzocht hoe de overheid omgaat met discriminatie en racisme. En wat er moet veranderen.

Wat ziet de staatscommissie?

Discriminatie is overal, zo blijkt uit het onderzoek. Niet alleen mensen discrimineren. Discriminatie kan bijvoorbeeld ook verborgen zitten in wetten of beleid. Sommige groepen mensen hebben hier vaker mee te maken dan andere groepen. Soms is niet eens direct duidelijk waarom. Dat was bijvoorbeeld zo bij de Toeslagenaffaire. Pas na onderzoek bleek dat ouders gediscrimineerd werden vanwege hun inkomen of nationaliteit.

Discriminatie en racisme worden niet goed aangepakt. Hoe komt dat? Bij de overheid werken niet genoeg mensen uit alle groepen van de samenleving. Daardoor worden de problemen van sommige groepen vaak vergeten. En daarmee ook de problemen met discriminatie.

Er is nog een probleem. De overheid doet nu meestal pas iets als iemand al gediscrimineerd is.

Mensen moeten dan zelf een melding doen of zelf naar de rechter stappen. De overheid moet ervoor zorgen dat mensen niet gediscrimineerd worden. Dus discriminatie moet voorkomen worden.

Verder doen politici en bestuurders te weinig. Zij spreken zich te weinig uit tegen discriminatie. Daardoor lijkt discriminatie steeds normaler te worden.

Wat stelt de staatscommissie voor?

In het rapport staan 10 belangrijke actiepunten om discriminatie aan te pakken. Hieronder lees je de belangrijkste.

Er moet een nieuwe wet komen: de Gelijkheidsplicht Publieke Sector. Nu beschermt de wet mensen pas als zij al gediscrimineerd zijn. Mensen moeten dat ook nog zelf bewijzen. Met deze nieuwe wet moet de overheid vooraf goed nadenken. Werkt dit beleid eerlijk voor iedereen? Het voorkomen van discriminatie wordt dan een plicht.

De staatscommissie heeft een discriminatietoets gemaakt voor de overheid. Hiermee kan de overheid onderzoeken of beleid en regels discrimineren. Eén discriminatietoets is voor mensen die beleid maken voor de overheid. En één discriminatietoets voor mensen die werken bij bijvoorbeeld de gemeente of bij organisaties die uitkeringen geven. Met de discriminatietoets kunnen deze mensen die bij de overheid werken samen met inwoners aan de slag. Zij onderzoeken dan of regels oneerlijk uit kunnen pakken voor sommige groepen mensen. Daarna kunnen zij de kans op discriminatie kleiner maken. Meer dan 40 overheidsorganisaties willen er graag mee aan de slag. En veel organisaties gebruiken de hulpmiddelen al. Hier kan de overheid dus meteen mee verder.

Ook wil de staatscommissie dat de overheid stopt met oneerlijke controles. De overheid gebruikt soms computersystemen om te bepalen wie extra gecontroleerd moet worden. Bijvoorbeeld bij fraude. Die systemen kijken naar gegevens zoals postcode, leeftijd of opleiding. Daardoor worden sommige mensen vaker als verdacht gezien dan anderen. En dit gebeurt steeds weer bij dezelfde personen. Een eerlijkere manier is willekeurig controleren. Dan heeft iedereen evenveel kans om gecontroleerd te worden.

Verder adviseert de staatscommissie bijvoorbeeld:

- De overheid moet beter naar inwoners luisteren bij het maken van beleid en beslissingen.
- De overheid moet beter bijhouden waar in de samenleving discriminatie plaatsvindt.
- Wetten en regels die gelden in Europees Nederland moeten ook gelden in Caribisch Nederland. Tenzij Caribisch Nederland zelf aangeeft dat dit nog niet kan.

Wat betekent dit voor inwoners?

De actiepunten moeten ervoor zorgen dat mensen eerlijker worden behandeld. En dat de overheid beter naar inwoners luistert. Discriminatie moet sneller worden gezien. En sneller worden aangepakt. Niemand mag anders behandeld worden vanwege geslacht, leeftijd, huidskleur, herkomst, geloof of om een andere reden.

Voor de overheid betekent dit dat zij meer verantwoordelijkheid neemt voor wat zij doet. Maar ook inwoners hebben een rol. Jij kunt discriminatie melden. En jij kunt er wat van zeggen als iemand gediscrimineerd wordt. Wij moeten samen discriminatie aanpakken.